

XITOIY MAKTABGACHA TA’LIMIDA QO‘LLANILADIGAN INNOVATSION O‘QITISH USULLARI VA DIDAKTIK VOSITALAR

Xojimirzayeva Shaxnoza Shokir qizi

University of Business and Science oliy ta’lim muassasasi o‘qituvchisi

Email: shaxnozaxojimirzayeva@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4777-3662>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23240158>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Xitoy maktabgacha ta’lim tizimida, xususan, maktabgacha tayyorlov guruhlarida qo‘llanilayotgan innovatsion o‘qitish usullari va didaktik vositalarning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Xitoy tajribasida maktabgacha ta’limning bolaning jismoniy, kognitiv, nutqiy, ijtimoiy va emotsional rivojlanishini uyg‘un ta’minlashga yo‘naltirilganligi yoritilgan. Maqolada o‘yin orqali o‘qitish, muammoli ta’lim, tadqiqotchilik va kashfiyotga asoslangan ta’lim, konstruktiv faoliyat, loyiha asosida ta’lim, STEAM yondashuvi hamda raqamli ta’lim texnologiyalarining mazmuni ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: *innovatsion ta’lim, pedagogik texnologiya, o‘yin, muammoli ta’lim, tadqiqotchilik faoliyati, loyiha asosida ta’lim, STEAM, raqamli ta’lim, didaktik vositalar, kognitiv rivojlanish, kommunikativ kompetensiya.*

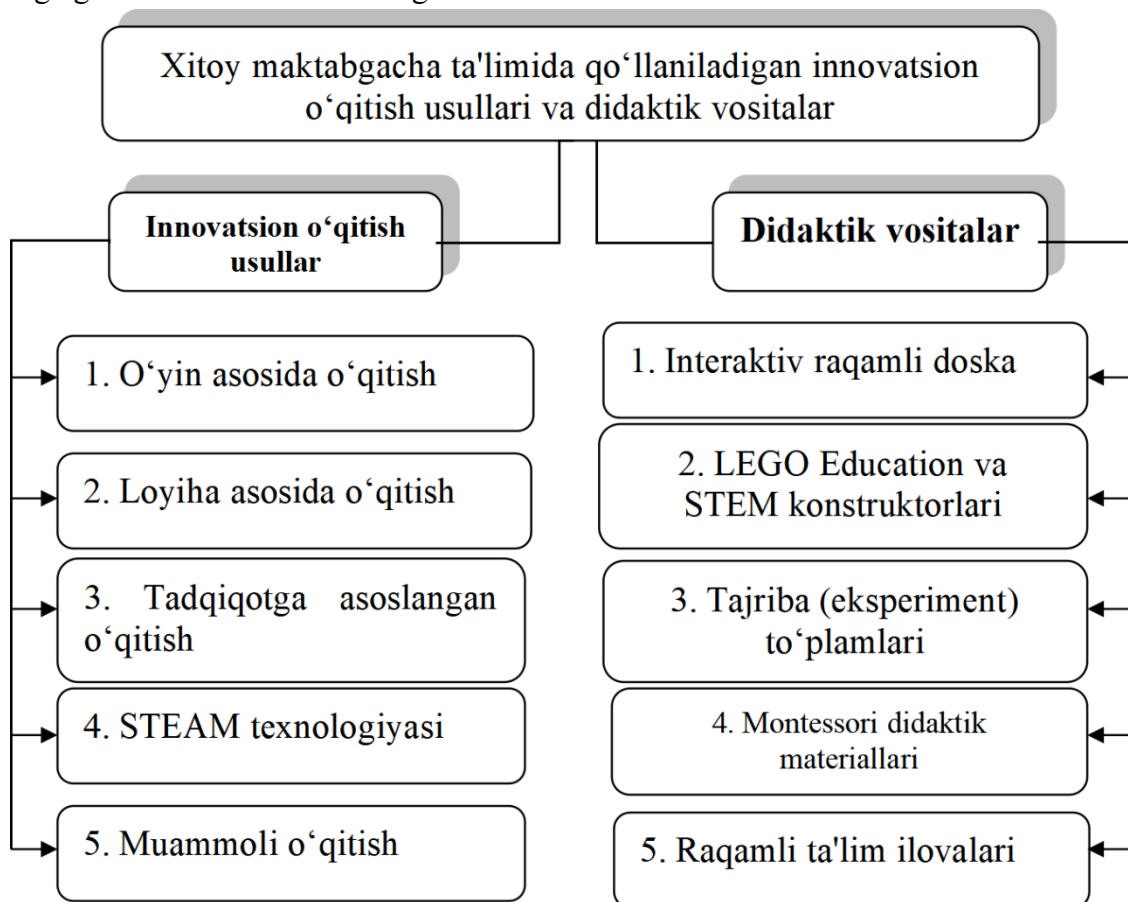
Xitoy tajribasida maktabgacha tayyorlov guruhini o‘qitish texnologiyalarining mazmuni, avvalo, maktabgacha ta’limni bolaning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiluvchi mustaqil bosqich sifatida talqin etish bilan tavsiflanadi. Ushbu yondashuvda tayyorlov guruhi bolani erta akademik bosim ostida savodga o‘rgatish maydoni sifatida emas, balki uning jismoniy, nutqiy, kognitiv, ijtimoiy va emotsional rivojlanishini uyg‘un tarzda ta’minlaydigan o‘quv-tarbiyaviy muhit sifatida tashkil etiladi. Xitoy Ta’lim vazirligining maktabgacha ta’limga oid hujjatlarida bolaning shaxsiy huquqlari va rivojlanish qonuniyatlarini hurmat qilish, o‘yinni asosiy faoliyat sifatida qabul qilish, tarbiya va ta’lim birligini ta’minlash, individual farqlarni hisobga olish kabi tamoyillar ustuvor ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun ham Xitoy maktabgacha ta’limida qo‘llaniladigan pedagogik texnologiyalar mazmuni metodik shakllar yig‘indisi emas, balki bolaning faolligi, qiziqishi, mustaqilligi va ijtimoiylashuvini qo‘llab-quvvatlovchi integrativ tizim sifatida namoyon bo‘ladi.

Bu tizimning mazmuniy asosi 3–6 yoshli bolalarning o‘rganishi va rivojlanishiga doir milliy yo‘riqnomalarda ifodalangan bo‘lib, unda bola rivojlanishi sog‘liq, til, ijtimoiy hayot, fan va san’at kabi besh asosiy sohada qaraladi. Ayni paytda mazkur hujjatlarda erta bolalik davrida boshlang‘ich maktab dasturini oldindan o‘qitish maqbul emasligi, bolada qiziqish, tashabbuskorlik, diqqatni jamlash, sinovdan o‘tishga tayyorlik, qat’iyat, tasavvur va ijodkorlik kabi “o‘qishga munosabat” ko‘rsatkichlarini rivojlantirish birinchi darajali vazifa ekani ta’kidlangan. Demak, Xitoy tajribasida tayyorlov guruhi texnologiyalarining mazmuni “ko‘proq bilim berish” emas, balki “o‘qishga tayyor shaxsni shakllantirish” g‘oyasiga tayanadi. Shu ma’noda, ta’lim mazmuni akademik materialni ko‘paytirish orqali emas, balki faoliyat turlarini to‘g‘ri tanlash, bolaga ma’no anglatuvchi muhit yaratish va tajriba orqali o‘rganish imkoniyatini kengaytirish orqali amalga oshiriladi.

Shu bilan birga, Xitoy maktabgacha ta’limi mazmunini tushunishda uning madaniy-pedagogik kontekstini hisobga olish muhimdir. Zamonaviy siyosat va ilmiy adabiyotlarda “o‘yin

28.09.2026

orqali o‘rganish” va “bolaga yo‘naltirilgan pedagogika” tobora kuchayib borayotgan bo‘lsa-da, amaliyotda konfutsiychilik an‘analari, jamoaviy natijaga yo‘nalish, intizom va akademik muvaffaqiyatga bo‘lgan ijtimoiy talab ham o‘z ta’sirini saqlab qolmoqda. Shu sababli Xitoy tajribasida tayyorlov guruhini o‘qitish texnologiyalari bir tomondan bola faolligini qo‘llab-quvvatlashga intiladi, ikkinchi tomondan esa jamoaviylik, tartib va o‘qituvchi rahbarligini ma’lum darajada saqlab qoladi. Ilmiy tadqiqotlarda aynan shu gibridd xususiyat ta’kidlanib, o‘yinga asoslangan pedagogikani amalga oshirishda bola agentligi, o‘qituvchining yaqinligi, guruhiiy intizom va mahalliy qadriyatlar o‘rtasidagi muvozanat asosiy masala sifatida ko‘rsatilgan. Bu holat Xitoy tajribasini mexanik tarzda emas, balki uning ichki mantig‘ini anglagan holda baholash zarurligini ko‘rsatadi.

1-asm.

Xitoy maktabgacha ta'limida qo‘llaniladigan innovatsion o‘qitish usullari va didaktik vositalar

Xitoy maktabgacha ta'lim tizimida innovatsion o‘qitish usullari bolalarning mustaqil fikrlashi, ijodkorligi, tadqiqotchilik qobiliyati va hamkorlikda ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu usullarni samarali qo‘llashda interaktiv raqamli vositalar, LEGO Education, Montessori materiallari, tajriba to‘plamlari hamda raqamli ta'lim ilovalari kabi zamonaviy didaktik vositalar muhim o‘rin egallaydi. Ularning uyg‘un qo‘llanilishi maktabgacha ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, bolalarni maktab ta'limiga puxta tayyorlash va XXI asr kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Xitoy maktabgacha ta'limida qo‘llaniladigan eng muhim innovatsion o‘qitish usuli, shubhasiz, o‘yinni “asosiy faoliyat” sifatida tashkil etish bilan bog‘liqdir. Biroq bu yerda gap faqat erkin vaqtni o‘yin bilan to‘ldirish haqida emas, balki butun ta'lim jarayonini o‘yin mantig‘i asosida qayta qurish haqida ketmoqda. Xususan, “Anji play” singari modellarda “haqiqiy o‘yin” yoki “o‘zini-o‘zi boshqaradigan o‘yin” tushunchasi olg‘a surilib, bola o‘yin mavzusi, sherigi, harakat usuli va materialdan foydalanish strategiyasini o‘zi belgilaydi. Ushbu yondashuvda

28.09.2026

o‘qituvchi tayyor ssenariy beruvchi shaxs emas, balki kuzatuvchi, tinglovchi, qayd etuvchi va bola o‘yinini tadqiq etuvchi mutaxassis sifatida namoyon bo‘ladi. Ilmiy manbalarda bunday muhitda o‘qituvchi faqat xavf, keskin mojaro yoki yordam so‘rovi mavjud bo‘lganida aralashishi, boshqa holatlarda esa bolaning tajribasini mustaqil ravishda rivojlantirishi qayd etilgan. Bu pedagogik xususiyat bola mustaqilligini, qaror qabul qilishini va ma’no yaratish faoliyatini kuchaytiradi.

Anji play va shu turdagi islohotlar Xitoy tajribasida innovatsiyaning faqat metod emas, balki muhit, material va o‘qituvchi pozitsiyasi o‘zgarishi bilan bog‘liq ekanini ko‘rsatadi. Erkin va xavfsiz o‘yin muhiti minimal darajada strukturalangan, ochiq imkoniyatli materiallar bilan ta’minlanadi; bola ulardan belgilangan “to‘g‘ri” natija uchun emas, balki o‘z ehtiyoji va qiziqishiga mos tarzda foydalanadi. Tadqiqotlarda bunday materiallar bolaning ehtiyoj va manfaatlarini izlashga yo‘l ochishi, o‘yindan keyin esa guruhiiy muhokama va individual refleksiya orqali uning fikrlashini chuqurlashtirishi ko‘rsatilgan. Ayrim Xitoy bog‘chalarida bolalarga kamida bir soat erkin o‘yin uchun sharoit yaratilishi, o‘qituvchilar esa o‘yinni baholashdan ko‘ra uni tushunishga yo‘naltirilishi ham ushbu yondashuvning muhim ko‘rsatkichidir. UNICEF va Ta’lim vazirligi ishtirokidagi qator loyihalarda o‘yin orqali migrant va qishloq hududlardagi bolalar uchun sifatli maktabgacha ta’limni kengaytirishga alohida e’tibor qaratilgan.

Xitoy tajribasida tayyorlov guruhini o‘qitish texnologiyalarining mazmunida “faoliyat markazlari” yoki “o‘yin markazlari” alohida o‘rin tutadi. Bu tizimda ta’lim muhiti bir xil frontal dars uchun emas, balki turli xil faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha tashkil etiladi. Xitoy ijtimoiy-madaniy sharoitiga moslashtirilgan CECERS baholash tizimiga ko‘ra, o‘yin markazlari tarkibida rol va drama, kubiklar, mayda motorika, til, matematika, tabiat va fan, musiqa va ritm, tasviriy san’at, qum va suv kabi faoliyat sohalari ajratiladi. Ushbu markazlar bolani bir vaqtning o‘zida harakat, nutq, muammo yechish, ijtimoiy hamkorlik va ijodiy ifodaga jalb qiladi. Mazkur yondashuvning pedagogik ahamiyati shundaki, bolaning rivojlanish sohalari sun’iy ravishda ajratilmaydi; aksincha, bir markazning o‘zida til, matematika, estetik tafakkur va ijtimoiy xulq uyg‘un rivojlanishi mumkin. Shu jihatdan, Xitoy tajribasidagi didaktik vositalar statik ko‘rgazmalar emas, balki bola harakat qiladigan, sinab ko‘radigan va qayta tashkil etadigan “faol materiallar tizimi” hisoblanadi.

Biroq Xitoy tajribasining pedagogik xususiyatlarini tahlil qilish faqat ijobiy qirralar bilan cheklanmasligi kerak. Empirik tadqiqotlar o‘yin markazlari va sinf tajribalari sifatida hali ham sezilarli tafovutlar mavjudligini ko‘rsatadi. Masalan, Guandundagi o‘yin markazlari sifatiga bag‘ishlangan tadqiqotda umumiy sifat “malakali” darajadan biroz past ekani, ayniqsa material va makon, vaqt va imkoniyat, tashkil etish va loyihalash kabi o‘lchamlarda muammolar saqlanayotgani aniqlangan. Yana bir yirik kuzatuv tadqiqotida xitoylik tarbiyachilarning emotsional qo‘llab-quvvatlash va sinfni tashkil etish ko‘rsatkichlari nisbatan yaxshiroq bo‘lsa-da, kognitiv va nutqiy qo‘llab-quvvatlashga taalluqli instructional support darajasi xalqaro hamkasblariga nisbatan pastroq ekani qayd etilgan. Bu holat Xitoyda innovatsion texnologiyalar mavjud bo‘lsa ham, ularning samarasi ko‘p jihatdan o‘qituvchining mazmunni qanday talqin qilishi va o‘yinni qanchalik rivojlantiruvchi muhitga aylantira olishiga bog‘liq ekanini ko‘rsatadi.

Xitoy maktabgacha ta’limidagi yana bir muhim innovatsion yo‘nalish integrativ mavzuviy yondashuvdir. Tarixan alohida fanlarga bo‘lingan va o‘qituvchi yetakchiligida tashkil etilgan mashg‘ulotlar tizimidan voz kechish maqsadida yangi dasturiy islohotlar mavzular, birliklar va

28.09.2026

bolaning kundalik hayotiga yaqin tajribalar atrofida birlashtirilgan o‘quv jarayonini rag‘batlantirdi. Bu yerda mazmun bola uchun mazmunli bo‘lgan savollar, hodisalar, obyektlar va voqealar atrofida tashkil etiladi; o‘qituvchi esa tayyor rejani bajaruvchi emas, balki bolalarning qiziqishi va rivojlanish maqsadlarini uyg‘unlashtiruvchi “o‘quv dasturi dizayner”ga aylanadi. Xitoyda qo‘llanilgan CDC modeli bo‘yicha tadqiqotlar bunday yondashuv o‘qituvchilarning o‘quv dasturiga nisbatan tashabbuskorligini kuchaytirgani, kurslar o‘rtasidagi muvofiqlikni oshirgani va bog‘cha miqyosida ishlab chiqiladigan o‘quv dasturining konseptual yaxlitligini mustahkamlaganini ko‘rsatadi. Demak, pedagogik texnologiyaning mazmuni faqat bolalar faoliyatini emas, balki pedagogning rejalashtirish madaniyatini ham o‘z ichiga oladi.

Integrativ mavzuviy yondashuvning amaliy ifodalaridan biri sifatida mavzuli konstruktiv o‘yin va blokli faoliyat Xitoy bog‘chalarida keng tarqalgan. Ilmiy tadqiqotlarda mavzuli blok o‘yini bolaning qurish, tasavvur qilish, til orqali kelishish, rollarni taqsimlash, rejalashtirish va natijani baholash kabi bir nechta rivojlanish sohalarini birlashtiruvchi kompleks o‘quv faoliyati sifatida talqin etiladi. Mazkur yondashuvda o‘qituvchi avval qiziqishni uyg‘otuvchi savol yoki vaziyat yaratadi, keyin bolalarga izlanish va qurish imkonini beradi, so‘ngra jarayonni muhokama va baholash orqali umumlashtiradi. Xitoyda o‘tkazilgan kvazi-eksperiment mavzuli blok o‘yining 12 haftalik dasturi bolalarning til rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatganini tasdiqladi. Shuningdek, ushbu tadqiqot blok o‘yini estetika, ijodkorlik, kognitsiya va til rivojini birlashtiruvchi didaktik vositaga aylanganini ko‘rsatdi. Bu yerda eng muhim pedagogik xususiyat shundaki, qurilish jarayoni mustaqil harakat bilan cheklanib qolmay, o‘zaro muloqot, kelishuv va ma’no tuzish amaliyotiga aylanadi.

Xitoy tajribasida tayyorlov guruhi mazmunini boyituvchi yana bir muhim texnologiya - hikoya va syujetga asoslangan maktabga tayyorgarlik dasturlaridir. UNICEF qo‘llab-quvvatlagan qator loyihalarda 5–6 yoshli bolalar uchun tayyorlangan hikoyaga asoslangan maktabga tayyorgarlik dasturi sakkizta an’anaviy xitoy xalq ertagi asosida qurilgan bo‘lib, u bolalarga mos guruhiiy faoliyatlar va tarbiyachilar uchun bosqichma-bosqich metodik ko‘rsatmalarni o‘z ichiga olgan. Ushbu yondashuvning ahamiyati shundaki, u ro‘yxat yodlashga asoslangan an’anaviy shaklni bolalar faol ishtirok etadigan, muloqot qiladigan va mazmunni his qilib o‘zlashtiradigan interaktiv model bilan almashtiradi. Ayniqsa, kam resursli qishloq hududlarida ushbu dastur tarbiyachilarning pedagogik mahoratini oshirish va bolalarni maktabga tayyorlashda katta imkoniyat yaratgan. Bunda didaktik vosita sifatida ertak matni, tasviri materiallar, guruhiiy o‘yin topshiriqlari, syujetga mos qurish va tasvirlash ishlari, savol-javoblar hamda bosqichli ko‘rsatmalar qo‘llanadi. Shuning uchun Xitoy tajribasida hikoya didaktik matn emas, balki butun ta’lim texnologiyasini harakatga keltiruvchi yadro sifatida qaraladi.

Maktabgacha tayyorlov guruhidagi didaktik vositalar tizimida rasmiy kitoblar, o‘qish burchaklari va kitob muhiti ham alohida ahamiyatga ega. Xitoyning qishloq bog‘chalarida o‘tkazilgan tadqiqotlar kitoblarning mavjudligi o‘ziyiq bolalarning qabul qiluvchi nutqi va tormozlash qobiliyati kabi ko‘rsatkichlarda ijobiy o‘zgarishlarga olib kelishi mumkinligini ko‘rsatgan. Shu bilan birga, UNICEF tajribalarida kitoblar, bolalar asarlari va devoriy ko‘rgazmalar bilan boyitilgan sinf muhiti tarbiyachilarning leksiyaviy usuldan chiqib, bolani o‘qish, suhbat va ijodiy ifodaga jalb etishiga yordam bergan. Bu yerda kitob faqat savod chiqarish vositasi emas; u bolaning tasavvuri, so‘z boyligi, voqealarni anglash, sabab-oqibat bog‘lanishini ko‘rish va hamkorlikda muhokama qilishini rivojlantiruvchi vosita sifatida ishlaydi. Shu jihatdan, Xitoy tajribasida til rivojlantirish texnologiyalari yozuv mashqlariga

28.09.2026

tayanmaydi; aksincha, kitob, suhbat, rolli o‘yin va tasviriy ifoda bir-birini to‘ldiruvchi vositalar sifatida qo‘llaniladi.

Xitoy maktabgacha ta’limida fan, matematika va muhandislik elementlarini o‘yin bilan uyg‘unlashtirishga qaratilgan STEAM yo‘nalishli innovatsiyalar ham tobora kuchayib bormoqda. Ilmiy tahlillar STEAMning xitoy bog‘chalarida hali to‘liq keng joriy etilmaganini, biroq u integratsiyalangan ta’lim siyosati va ilm sohasi orqali maktabgacha ta’lim mazmuniga kirib borayotganini ko‘rsatadi. Ayniqsa, tayyorlov guruhida bolalarning kuzatish, taqqoslash, tajriba o‘tkazish, muammoga yechim topish, hamkorlikda konstruksiya qurish kabi ko‘nikmalarini shakllantirishda STEAM usullari muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, tadqiqotlar xitoylik tarbiyachilar STEAMni joriy etishda “nima o‘qitish kerak?” va “qanday o‘qitish kerak?” degan ikki asosiy qiyinchilikka duch kelayotganini ko‘rsatdi. Bu esa innovatsion usullarning samaradorligi tayyor vositalar mavjudligiga emas, balki o‘qituvchining mazmunni integratsiyalash, o‘yinni kognitiv muammo vaziyatiga aylantirish va bolaning tadqiqotchilik faolligini yo‘naltira olishiga bog‘liqligini anglatadi.

STEAMga yaqin bo‘lgan yana bir xususiyat Xitoy tajribasida savol qo‘yish, muammoli vaziyat yaratish va bolani hamkorlikda yechim izlashga undash texnologiyalarining rivojlanib borayotganidir. Zamonaviy tadqiqotlar o‘yinga asoslangan matematik va fazoviy tafakkurni rivojlantirishda o‘qituvchining javobni tayyor aytishidan ko‘ra, bolaning fikrlashini qo‘zg‘atuvchi savollar qo‘yishi katta ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatmoqda. Bunday yondashuvda o‘qituvchi muammoni dramalashtirishi, syujet ichida matematik yoki fazoviy masala paydo qilishi, bolalarning turli nuqtai nazarlarini bir-biriga bog‘lashi va yechimni guruhiy mulohaza orqali shakllantirishi mumkin. Bu uslub an‘anaviy ko‘rsatma berishdan farq qilib, bolaning izlanuvchanlik va mulohaza yuritish qobiliyatini faollashtiradi. Xitoy kontekstida bunday yondashuv hali ham barcha bog‘chalarda bir xil darajada rivojlanmagan bo‘lsa-da, uning kuchli tomoni bola uchun mazmunli syujet, o‘qituvchi uchun esa rivojlantiruvchi savol berish texnologiyasini taklif etishidadir.

Xitoy maktabgacha ta’limida raqamli texnologiyalar ham muayyan o‘rin egallay boshlagan. Tadqiqotlarda maktabgacha ta’lim pedagoglarining axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bo‘yicha kompetensiyalari milliy hujjatlarda talab etilgani, biroq mazkur texnologiyalarni o‘quv dasturiga mazmunli integratsiya qilish uchun zarur pedagogik qo‘llab-quvvatlash har doim ham yetarli emasligi ko‘rsatilgan. TPACK modeliga tayangan tahlillar shuni anglatadiki, raqamli vositalarning o‘zi yetarli emas; ularni muayyan mazmun va metod bilan uyg‘unlashtirish muhim. Xitoy tajribasida raqamli texnologiyalar, odatda, bolalarni uzoq vaqt ekranga bog‘lab qo‘yish uchun emas, balki foto va video orqali o‘yin jarayonini hujjatlashtirish, mashg‘ulotni vizuallashtirish, ota-onalar bilan muloqot qilish, elektron resurslardan foydalanish va o‘qituvchining reflektiv tahlilini kuchaytirish vositasi sifatida qaraladi. Demak, raqamli didaktik vosita mustaqil texnologiya emas, balki bolaga yo‘naltirilgan faoliyatni qo‘llab-quvvatlovchi yordamchi mexanizm bo‘lishi lozim.

Yuqoridagi tahlilni mantiqan davom ettirgan holda aytish mumkinki, Xitoy maktabgacha ta’limida qo‘llaniladigan innovatsion o‘qitish usullari va didaktik vositalarni Yangi O‘zbekiston maktabgacha ta’lim sharoiti bilan qiyosiy o‘rganish, avvalo, ikki tizimning konseptual yaqinligi va amaliy farqlarini bir vaqtning o‘zida ko‘ra olishni talab qiladi. Xitoyda 3–6 yoshli bolalarning o‘rganishi va rivojlanishi bo‘yicha milliy yo‘riqnomalar bola rivojlanishini sog‘liq, til, ijtimoiy rivojlanish, fan va matematika, san‘at kabi besh asosiy sohada talqin qiladi hamda maktabga tayyorgarlikni bolaning har tomonlama rivojlanishi bilan bog‘laydi. O‘zbekistonda ham

maktabgacha ta’lim davlat standarti va davlat talablari bola rivojlanishini beshta asosiy sohada belgilaydi, rivojlanish sohalari integratsiyasini nazarda tutadi va boshlang‘ich muhim kompetensiyalarni shakllantirishni ustuvor vazifa sifatida belgilaydi. Shu jihatdan, Xitoy tajribasini Yangi O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish tashqi shakllarni emas, balki aynan rivojlanishga yo‘naltirilgan, sohalararo integratsiyaga tayangan va maktabga tayyorgarlikni faqat akademik ko‘rsatkichlar bilan cheklamaydigan mazmuniy yondashuvni o‘zlashtirish orqali amalga oshirilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. UNESCO. Right from the Start: Build Inclusive Societies through Inclusive Early Childhood Education. — Paris: UNESCO, 2022. — 52 p.
2. OECD. Starting Strong VI: Supporting Meaningful Interactions in Early Childhood Education and Care. — Paris: OECD Publishing, 2021. — 244 p.
3. Hu B. Y., Roberts S. K., Varga J. Exploring the complex relationship between developmentally appropriate activities and teacher-child interaction quality in rural Chinese preschools // Children and Youth Services Review. — 2020. — Vol. 116. — Article 105112.
4. Xojimirzayeva Sh. Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta’limiga tayyorlashda xorijiy pedagogik texnologiyalarning ilmiy-nazariy asoslari //Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g‘oya va yechimlar. – 2026. – T. 2. – №. 13. – C. 133-137.
5. Xojimirzayeva Sh. Xorijiy tajribalar asosida o‘qitish texnologiyalarining ilmiy-nazariy manbalari va rivojlanish tendensiyalari: Xitoy maktabgacha ta’limi misolida //Ijtimoiy-gumanitar sohada ilmiy-innovatsion tadqiqotlar. – 2026. – T. 3. – №. 7. – C. 81-83.